СЪ ШЕЙНАТА ПОДЪ ЛЕДА

Споменъ

Въ ония години, за които ми е думата тукъ, нѣмаше кънки, нѣмаше ски. Па и да имаше, надали щѣше да се намѣри баща, който да ги купи на детето си. То трѣбваше да се учи и да работи, а играта ставаше крадешкомъ. Затова спортнитѣ уреди си ги приготвяхме сами: за снѣгъ — шейна съ дървени наплати, за ледъ — съ кокали отъ конски крака — голѣмитѣ пищяли на преднитѣ крака на коня.

Тогава, преди повече отъ 50 години, въ нашия градъ имаше рѣка и тя бѣше доста пълноводна: караше воденици съ по два камъка — подъ

града една на Коста Чорбаджи и друга на князъ Добря, а надъ града трета — на единъ турчинъ. Сега въ рѣката нѣма вода за жабитѣ даже, защото гората по цѣлата долина, отъ дето тя си събираше водата, е изсѣчена и опустошена.

Въ тая рѣка лѣтно време се кѫпѣхме подъ салханата, като се гмуркахме подъ червата, а зимно време се пързаляхме съ шейни, собствена изработка, подковани съ конски кокали и тласкани съ дълги дървени прътове, набучени съ остъръ пиронъ на долния край.

Забавенъ спортъ, но както казахъ, всѣкога вършенъ крадешкомъ. Крадешкомъ отъ родители, крадешкомъ отъ учители: родителитѣ ни търсѣха за работа, учителитѣ ни гонѣха да си учимъ уроцитѣ.

Благовещение бѣше. Зимата бѣ люта и дълга, рѣката окована въ ледъ, който едва що почваше да се разтопява. Родителитѣ ми отидоха въ село на гости. Останахъ самъ.

— Ще се напързалямъ до насита, — си рекохъ, взехъ шейната и отидохъ на рѣката.

Тамъ вече ме чакаха другари. Разсѣкохме дупка въ леда и започнахме състезание: кой ще прескочи, пързаляйки се, по широка дупка въ леда.

Борбата се разгорещяваше, а дупката се уголѣмяваше . . .

Никой не искаше да отстѫпи, да се смѣтне за победенъ и напрѣгнахме всички сили да прескочимъ водната яма, докато, за нещастие, азъ се намѣрихъ до шия въ водата. Шейната отиде подъ леда, а мене ме изтеглиха другаритѣ ми цѣлъ измокренъ. Едва не отидохъ и азъ подъ леда съ шейната барабаръ.

Едвамъ си отидохъ въ кѫщи. И, слава Богу, че нашитѣ ги нѣмаше. Но пъкъ друга беда. Дрехитѣ ми бѣха заключени и нѣмаше съ какво да се преоблѣка. Най-сетне намѣрихъ начинъ. Сложихъ коритото до прозореца и по него влѣзохъ въ стаята, взехъ си други дрехи и се преоблѣкохъ. А измокренитѣ скрихъ въ зимника задъ бъчвитѣ.

На есень, когато почнаха да се приготвятъ сѫдоветѣ за гроздоберъ, майка ми намѣри скрититѣ дрехи, изгнили вече задъ бъчвитѣ.

— Кой ли ги е турилъ тукъ и защо ли ги е турилъ? — се питаше тя.

И като не намѣри отговоръ, реши: нѣкой ми е направилъ магия и за да ме предвари отъ нещастието, тръгна по баби и баячки да развали магията: да ми гаси вѫглища, да ми топи куршумъ, да ме ръси презъ решето и разни други. И успѣ да я развали, защото никой не ми бѣше направилъ магия, но азъ се бояхъ да кажа истината, понеже се страхувахъ да не ямъ бой заради зимната си лудория.

С. Тодоровъ

НА ПЪРЗАЛКАТА

Летятъ отъ небесата
снѣжинки — бѣлъ роякъ;
грабнахъ си въ мигъ шейната
и тръгнахъ цѣлъ въ снѣгъ.

Пързалката гъмжеше,
ехтѣха глъчъ и викъ
и всѣкой тукъ летѣше
съсъ радость въ детски ликъ.

И тръгнахме въ превара,
най-първи азъ летѣхъ,
но мигъ и на камара
се сбрахме посрѣдъ смѣхъ.

Василъ Дунавски

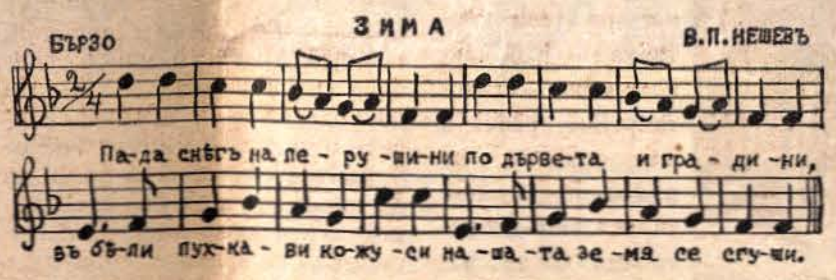

Сгуши се и засънува
и въ съня си пѣсень чува:
нейното сърдце честито,
най-дълбоко въ нея скрито,

пѣе, пѣе за децата,
за цвѣтята, за зрънцата
и за всички животинки,
бубулечки и гадинки,

дето ги въ кожуха скрива,
да зимуватъ, да почиватъ,
дето ги на гръдь прикѫтва
чакъ до пролѣть и до жътва.

Дора Габе

ВЪЛКЪТЪ И ЛИСИЦАТА

Басня

Отишълъ вълкътъ при лисицата:

— Погледни, ме — рекълъ ѝ той, — кости и кожа съмъ станалъ. Отъ гладъ ще умра. Нагости ме.

— Бива, Вълчо

Стигнали до селото. Промъкнала се лисицата въ единъ курникъ, подала на вълка кокошка, прескочила плета и си я подѣлили.

— Сега е мой редъ,—рекълъ вълкътъ. Влѣзълъ. Подалъ на лисицата кокошка, но вмѣсто да излѣзе, както сторила тя, останалъ да излови и останалитѣ кокошки.

Ала кучето го усѣтило. Лавнало. Дотърчалъ стопанинътъ съ сопа, наложилъ хубаво вълка и го прогонилъ.

Едва стигналъ той лисицата.

— Кумице, хубаво ме нагости: вмѣсто гостба — сопа.

— Не азъ, а твояталакомия, — рекла лисицата.

Цвѣтанъ Михайловъ

Красотитѣ на родната страна

Стара Загора — кипарисовата алея

НАШИ ПИСАТЕЛИ

Владимиръ Русалиевъ

Роденъ е на 13 септемврий 1899 година въ с. Драганово, Горно-Орѣховско, а сега живѣе и работи въ София.

Владимиръ Русалиевъ е въ числото на известнитѣ и обичани наши поети. Въ неговитѣ стихотворения и поеми е отразена мѫката на бедницитѣ и нещастнитѣ. Написалъ е около 20 книги, отъ които за малкитѣ е написалъ: „Когато жеравитѣ отлитатъ", „Бѣлата звезда", „Майчина мѫка", „Слѣпитѣ щъркели", разкази и „Звънчето звъни", стихове.

Редактиралъ е много литературни вестници и списания, детския вестникъ „Трезво дете" и здравната читанка „Зеленъ здравецъ", заедно съ Д-ръ Н. Станчевъ. Изнесълъ е въ София и провинцията повече отъ 1000 сказки.

И както желаете да правятъ човѣцитѣ на васъ, така и вие правете на тѣхъ. Иисусъ

ПО СНѢГА

Зънъ, зънъ, зънъ,
ха сега,
всички вънъ
по снѣга!

Има ледени пързалки
за голѣми и за малки.

Зънъ, зънъ, зънъ
хайде вънъ,
на студа,
по леда.

Бързо грабвайте шейнички,
да летиме дружно всички.

Зънъ, зънъ, зънъ,
ха сега,
всички вънъ
по снѣга.

Гостенинътъ Дѣдо Мразъ
да посрещнемъ съ веселъ гласъ.

Славчо Ангеловъ

Иванъ Кириловъ

РАННА ПРОЛѢТЬ

Днесъ е Атанасовъ-день. Тъкмо срѣдъ зима. А въ приказката се разправя, че нѣкога срѣдъ зима дошла пролѣть!

. . . Свѣтъ гине. Дърво и камъкъ се пука отъ студъ. Не смѣй птичка да прехвръкне, че крила замръзватъ. И огънътъ въ огнището почналъ да гасне отъ мразъ. Тогазъ мало и голѣмо паднало на молба — слънце изъ мъгливи небеса да грѣйне; топълъ вѣтрецъ отъ далечно море да повѣй.

Молятъ се всички, а нѣма слънце, нѣма бѣломорецъ да завѣй!

Тогазъ изъ пропукани ледове, пропълзѣла забравената отъ хората и Бога жабка, молба и тя да стори предъ свети Атанаса. Молила що се молила — смилилъ се свети Атанасъ и, съ покъртено сърдце, падналъ ничкомъ предъ Бога, жабкината мѫка да разкаже...

. . . И презъ тъмна мразовита нощь, още на другия день, полъхналъ топълъ бѣломорецъ въ балкански усои. Потръпнали свѣстени тънки клончета. И топли мъгли плъпнали по втрещени канари. Пукнали вадички. Забъблали ручеи въ долини. Заотърсѣли снѣжни руха чукари и скали. Засмѣлъ се слънчевъ лѫчъ по горски върши̇ни . . . И подъ низка стрѣха на селска хижа прозвънтѣлъ познатъ гласъ на първа ластовичка.

Надникнала ранна пролѣть срѣдъ зима.

По синори и рътлини занадничали кокиче и иглика. Край коларски друмъ се засинѣлъ синчецътъ модроликъ. Зеленала се мека кадифян: тревица около почернѣли стволи на вѣковни дѫби. Въ градини и полугари зашуптѣли прѣсни лехи, посѣяни съ разсади. Жълтиятъ кукурякъ избуялъ по стръмнини и падини, че скоро рань Великдень ще дойде и яйца ще трѣбва да се жълтѣятъ . . .

А и щъркелътъ на кѫщенъ куминъ прелетѣлъ — и той се готви гнѣздо да вие.

Стари хора, кои вѣкъ помнятъ, не могатъ да се начудятъ на ранната пролѣть.

Сѣдналъ на сѣнка бѣлобрадъ старецъ, погледва сини небеса и току клюмне съ глава:

— Не е на добро! Ще се полъжатъ нивята!

Че и жабката сякашъ не вѣрва на неочаквано щастие. И тя: ту излиза на брѣгъ и погледне навънъ; ту се скрива въ подмоли. А кога се сдрачи, вслушана въ вечерната тишина, леко изкурква, да изкаже радость, че добриятъ свети Атанасъ ѝ чулъ молбата. Тихо, боязливо подава глава изъ ракитака. Погалва я лъхъ на пролѣтна вечерь и лекичко отдъхва. Отдъхва тя, а низъ сведени клонки на върби, гласътъ ѝ се оттеква, като пробудено ехо. Въззема се нагоре и прокънтява задавениятъ ѝ гласъ, като откѫснатъ звънъ на сребърно звънче, дръпнат[illegible] за потаенъ зна[illegible] Долината стихва още по-затаено. Нощьта като че се вслушва презъ леки гранки на треперящи клони. И пакъ се раздава крѣхкиятъ гласъ на неспокойната жабка.

— Кр-р-р-р-р. . . . се чува гласъ като въздишка.

Въздъхва жабката и ехото, проточило се като топла струя, сѣква изведнажъ, спотаено въ нощьта, сякашъ за отвѣтъ. Тя чака отгласъ, а никой не отвръща. Че всичко наоколо е уморено отъ дневенъ трудъ, и сладко е превилъ първи сънь свѣта.

А кога тъмна нощь замилва въ топли скути земята и по разведрено небе засияй разискренъ млѣченъ пѫть — жабката отпуща волно задъханъ гласъ. И унесената въ пролѣтенъ сънь долина [illegible] въздишки на [illegible] неспокойна жабка. . . И въ нейнитѣ въздишки се дочуватъ словата на легендата за свети Атанаса; за подранилата пролѣть, която нѣкѫде задъ хълми и гори наднича, заметната съ лазурна мантия, обкичена съ кошнички и подрумче, съ латинки и самостърка тинтява. . .

Жабката гледа звездни небеса и разказва: за първиятъ гръмоносенъ облакъ, за дѫгата, за свѣтлитѣ нощи на млада пролѣть.